ਮਿਲਖੀ ਰਾਮ

ਬਨਾਮ

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ

(2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1346)

ਅਕਤੂਬਰ 08, 2021

[ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 - ਸਮਾਪਤੀ - ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ - ਆਯੋਜਤ: ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਈਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇੱਕ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ - ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਰਟ

ਆਯੋਜਤ: 1.1 ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਉਚਿਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਈਡੀ ਐਕਟ "ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ" ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਆਈ.ਡੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਫੋਰਮ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਇਸ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕੋਰਮ ਗੈਰ-ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਰੱਦ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

ਆਈ.ਡੀ. ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਐਕਟ. ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 13, 14, 16 ਅਤੇ 17] [1135-ਈ-ਐੱਚ; 1136-ਏ-ਬੀ, ਈ-ਐੱਫ]

ਰਾਜਸਥਾਨ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ. ਖੱਦਰਮਲ **2006 (1) ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 59;** ਰਾਜਸਥਾਨ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉਗਮਾ ਰਾਮ ਚੌਧਰੀ **2006 (1) ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 61;** ਰਾਜਸਥਾਨ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕਾਂਤ **1995 (5) ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ 75 : [1995] 3 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1118**; ਰਾਜਸਥਾਨ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ ਬਨਾਮ ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ **2005 (7) ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ 447 : [2005] 2 ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ. 786 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।**

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ **2008 (5) ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ 542 :[2008] 6 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ 890 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2008] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 890	**ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ**	**ਪੈਰਾ 11**
[1995] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1118	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 15**
[2005] 2 ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 786	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ**	**ਪੈਰਾ 15**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.1346।

2006 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 16 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਮਲਾ ਵਿਖੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 06.11.2018 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੰਡੀਰ, ਅਰਿਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਨਰੇਸ਼ ਕੇ.ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡ. ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ.

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ, ਜੇ.

1. ਸ੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੰਡੀਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਮੁਦਈ) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ, ਜੋ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਮੁਲਜ਼ਮ) ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸਨ।

2. ਇੱਥੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 6.11.2008 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 16/2006 ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਉਦਯੋਗਿਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 (ਛੋਟੇ ਲਈ "ਆਈਡੀ ਐਕਟ") ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲਾ

ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇੱਕ ਰੱਦ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਮਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਬੋਰਡ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਆਰਜ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ 1.1.1985 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 100/1985 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ 2778 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸੇਵਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ 240 ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕ ਜਤਾਇਆ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪਰਕੰਟਰਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ 240 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

4. ਕੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੇ 240 ਦਿਨ ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦੇ ਸਨ। ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਈ.ਡੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25ਬੀ ਅਤੇ 25ਐਫ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 240 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਲਈ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਬੋਰਡ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 1985 ਦੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ: 100 ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ: 123/1988 ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਮੁੜ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਭੇਜਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਪਾਅ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਈ.ਡੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਐੱਫ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਛਾਂਟੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੋਰਡ ਨੇ 1.9.2001 (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ 4) ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ, ਨਿਯਮਤ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਡੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 1.9.2001 ਨੂੰ ਜੁਆਇਨਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ 5), ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਹੈਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੁਆਰਾ ਜੁਆਇਨਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਨੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1985 ਦੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 100 ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ (12.10.1988) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ 'ਤੇ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 22.8.2001 ਨੂੰ ਐਲਡੀਸੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਨੇ ਸ਼ਰਤੀਆ ਜੁਆਇਨਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਆਇਨਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਬਾਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1908 ਦੇ ਆਰਡਰ XXI ਰੂਲ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ (ਛੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਸੀਪੀਸੀ") ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

8. ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 16/2006 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਈਡੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਸਿਰਫ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਹੈ।

9. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਨਾਮ ਖਦਰਮਲ1, ਰਾਜਸਥਾਨ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ। ਬਨਾਮ ਉਗਮਾ ਰਾਮ ਚੌਧਰੀ 2 ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਈਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹਨਾਂ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਆਈਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਡਿਕਰੀ ਰੱਦ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

1 (2006) 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 59

2 (2006) 1 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ.61

ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

11. ਡਿਕਰੀ ਧਾਰਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੰਡੀਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 11.12.1976 ਤੋਂ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਈ.ਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਪੁੰਡੀਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ [3]

12. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਡੀ ਐਕਟ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇੱਕ ਰੱਦੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬੇਕਾਰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਐਲ.ਡੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ 22.8.2001 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਉਕਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਡੋਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸਹੀ ਜੁਆਇਨਿੰਗ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

13. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਡੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਤ ਢੁਕਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਈਡੀ ਐਕਟ "ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ" ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਆਈ.ਡੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾਕਾਰ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਾਅ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਫੋਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3 (2008) 5 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 542

14. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਈਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਇਸ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਮੇਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਡਿਕਰੀ ਕੋਰਮ ਗੈਰ-ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਰੱਦ ਹੈ।

15. ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੱਦਰਮਲ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਉਗਮਾ ਰਾਮ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਸੜਕ ਆਵਾਜਾਈ ਨਿਗਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੇਵਾ ਸਮਾਪਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਬਨਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾਂਤ4 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਐੱਸ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਬਨਾਮ ਜ਼ਾਕਿਰ ਹੁਸੈਨ 5 ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਗਮਾ ਰਾਮ ਚੌਧਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵੰਡੀ ਗਈ ਪਿਛਲੀ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ, ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੰਡੀ ਗਈ ਰਕਮ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

16. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਆਈ.ਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੰਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਈ.ਡੀ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਬਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਯੋਗਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

17. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਕੀਮਤ ਚੁਕਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ

---

4 (1995) 5 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 75

5 (2005) 7 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 447

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

